

92. Bél Mátya
9.489
„FIGYELŐ”

UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: **Magyar Nemzet**

Megjelent: **1949. JUL. - 8**

**Kétszáz éve halt meg
Bél Mátya**

Magyarország tudományos megismerésének Bél Mátya volt az úttörője. Született 1684-ben, meghalt 1749-ben. Magyarország kultúrányagát összefoglalta a „Noticia Hungariae novae Historico — geographica” című négykötetes művében, mely az 1735—42. években jelent meg Bécsben. E művében történelemmé szentesítette geográfiai tudását, egyaránt alapvető volt mint történetíró és mint földrajztudós. Műve nem volt és nem is lehetett teljes, mégis evel a művel vált Magyarország, mint a megismerés tárgya, egyenjogúvá a tudás birodalmában. A XVIII. század egybehordott anyagát a rákövetkező század pártosa vilte diadalra a szellem minden területén. Bél Mátya előkészítő munkája nagyratörő szellemi kultúrvágyódása nélkül ez nem lett volna lehetséges.

Bél Mátya fontos állomás az irodalom technikai fejlődés szempontjából is. Ő alapította 1721-ben az első rendszeresen megjelenő magyarhoni újságot „Nova Posoniensia” néven és hatvan évvel később, 1780-ban, alapította Rát Mátya evangélikus lelkész az első magyar nyelvű hírlapot, a pozsonyi „Magyar Hirmondót”.

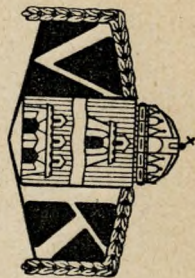
Bél Mátya könyve „Hungariae antiquae et novae Prodromus” az első komoly munka, melyet a statisztikai szakirodalom Magyarországnban felmutat, egyúttal az első kísérlet a statisztikai tudományok összefoglalására. Az 1723-as esztendő, melyben e könyv megjelent, a statisztikai tudomány születési évének tekinthetjük. Világosan Bél Mátya nyomdokain haladt Schwartner Márton 1797-ben megjelent könyve „A magyar királyság statisztikája”, az első mű, melyben a statisztika kifejezés előfordul. Schwartner műve annyira felkeltette Napoleon érdeklődését, hogy lefordíttatta francia nyelvre.

Bél Mátya életében a Magyar Tudományos Akadémia még nem alakult meg. 1635-ben alapított Párizsban az Academie Française, 1663-ban a Royal Society Londonban, 1700-ban a Berliner Societät der Wissenschaften és utána a Pétervári Akadémia. A tudományos világ elismerésének bizonyítéka, hogy ezen akadémiák közül a pétervári, londoni és berlini akadémiák Bél Mátyat tagjuknak választották. Európa őt tekintette a XVIII. század legképzettebb magyar tudósának.

Az, amit ő oly példaszerűen megírt könyveiben, él a magyar tudományosság emlékében, de halálának kétszázévesztendős évfordulójáról megfélekedtünk.

Takács László

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: <i>Takács László</i>		Oszályozás
Cím: <i>Kétszáz éve halt meg Bél Mátya</i>		
Forrás: <i>Mag. Népsz.</i>	(Hely)	92 <i>Bél Mátya</i> <i>1949.</i>
(Idő) <i>1949. júl. 8</i>	(Köt. v. fiz.)	
(Oldal)	Helyszám	
Személy		

Székesfővárosi háziyomda 1926 — 8891